

משרד החינוך

חוזר המנהלת הכללית

הודעות

ע/ג 3

חשוון התשע"ג – נובמבר 2012

תוכן העניינים

הודעות

	.2 תכניות לימודים	
	2.8 זכויות תלמידים	
7	2.8-1 יום זכויות הילד הבין-לאומי במערכת החינוך	
	.4 בחינות	
	4.3 בחינות בגרות	
11	4.3-3 חובת לימוד והיבחנות בשתי יחידות לימוד בהיסטוריה לכל התלמידים בחטיבה העליונה בחינוך הערבי והבדואי	
	.5 בטיחות, ביטחון ושעת חירום	
	5.2 בטיחות וזהירות בדרכים	
12	5.2-3 פרס שר החינוך ושר התחבורה לבתי ספר מצטיינים בחינוך לבטיחות בדרכים	
30	5.2-4 "אמנות בזה"ב" - ציורי תלמידים	
	.7 חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי	
	7.9 פעילות חברתית וקהילתית	
34	7.9-2 תכנית הליבה לשעת חינוך לכיתות ז'-י"ב לטיפוח שייכות, מימוש עצמי ומעורבות חברתית	
	.8 עובדי הוראה	
	8.5 תנאי שירות	
38	8.5-3 פרישה לקצבה של עובדי הוראה	
	.9 תכניות לימודים	
	9.4 חינוך לערכים	
40	9.4-4 פרסומי מינהל החברה והנוער לחודשים חשוון-טבת (נובמבר-דצמבר)	

לתשומת לב המנהלים והמורים

לפי האמור בסעיף 3(א) ל"תקנות חינוך ממלכתי (סדרי פיקוח) התשל"ג-1973", הוראות המנהל הכללי המופיעות בחוזרי המנכ"ל מחייבות את המנהלים ואת המורים, ועליהם לנהוג לפיהן.

חוברת זו מרכזת לנוחותכם את ההוראות שהתפרסמו בחודש שבו היא יצאה לאור. עם זאת, מאחר שחלים מזמן לזמן שינויים ותיקונים בהוראות המנכ"ל, על המשתמש בחוברת מוטלת האחריות לבדוק באתר משרד החינוך אם חלו שינויים בהוראות ממועד פרסום החוברת. יש לפעול בהתאם להנחיות המעודכנות ביותר בכל נושא.

הודעות

2. תכניות לימודים

2.8 זכויות תלמידים

2.8-1 (עג) יום זכויות הילד הבין-לאומי במערכת החינוך

כללי

ב-20 לנובמבר נציין בישראל את יום זכויות הילד הבין-לאומי, שנקבע ביום שבו אישרה העצרת הכללית של האומות המאוחדות את האמנה לזכויות הילד בשנת 1989. השבוע הבין-לאומי לזכויות הילד בישראל יתקיים בין התאריכים ד'-ט' בכסלו התשע"ג, 18-23 בנובמבר 2012.

האמנה הבין-לאומית לזכויות הילד/ה הינה המסמך המרכזי, החשוב והמקיף ביותר המגדיר את מכלול החובות שיש למדינות כלפי הילדים החיים בהן. האמנה עוסקת בזכויותיהם הבסיסיות של ילדים בתחומי חייהם השונים: הגנה על עצם חייהם, על ביטחונם הפיזי והנפשי ועל בריאותם וכן על תנאי קיום בסיסיים כמו מזון וקורת גג, הבטחת זכותם לרכוש השכלה וחינוך, שמירה על זכויות האזרח שלהם ועוד. האמנה קובעת כי יש להבטיח זכויות אלה בסביבות החיים השונות של הילדים: במשפחה, בבית הספר, בקהילה ובחברה. נקודת המוצא של האמנה היא ראיית הילד כאדם צעיר אך אוטונומי ככל האפשר, הנושא בזכויות ובחובות.

האמנה נכנסה לתוקף במדינת ישראל לאחר אשרורה ב-2 בנובמבר 1991. המדינה מחויבת לקיום הוראות האמנה, לשמירה על זכויות הילדים המפורטות בה ולהתאמת חוקי המדינה להוראותיה.

1. ציון יום זכויות הילד במערכת החינוך ופעילויות בנושא זכויות הילדים

חשוב לציין את יום זכויות הילד ולנצלו לפעילות לימודית וחינוכית המותאמת לגיל במהלך כל השבוע. מומלץ לשלב את לימוד הנושא גם בתוכני הלימוד במקצועות השונים. יש להסביר לילדים את זכויותיהם ובד בבד להדגיש את אחריותם, את גבולות הזכויות ואת האיזון הנדרש בחברה בעת התנגשות בין זכויות שונות, תוך דיון בקשר ביניהן. חשוב להדגיש את אחריותם של הילדים

הודעות

כלפי האחרים ולטפח בקרבם מודעות לחשיבותה של עזרה לזולת ושמירה על זכויותיו כפי שהן מנוסחות באמנה לזכויות הילד.

אפשר לעסוק בתכנים שמעלה שבוע זכויות הילד בדרכים האלה:

1.1 לימוד ודיון באמנה לזכויות הילד

בתי הספר מתבקשים ללמד את האמנה לזכויות הילד, להדגיש את העקרונות המנחים שלה ולדון עם התלמידים בדרכים ליישום הזכויות הכלולות בה. העיסוק באמנה עשוי לשמש תשתית ערכית לבניית הסכמות במסגרות החיים השונות: במשפחה, בבית הספר, בתנועת הנוער וביתר המסגרות שבהן הילדים פועלים. הסכמות אלו מאפשרות לכל השותפים להכיר את זכויותיהם במסגרת גבולות ברורים, כמו גם את החובות ותחומי האחריות האישית והקבוצתית שלהם.

חומרי למידה העוסקים בסעיפי האמנה מצויים באתר זכויות התלמיד בכתובת

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/Zchuyot>

1.2 חוברת הצעות לפעילויות לימוד וחקר לכיתות ז'-ט': "אחריות אזרחית - בשבילי הזכויות"

בחוברת מצויים סיפורים מחיי תלמידים, המציגים התמודדויות עם קשת רחבה של דילמות אזרחיות וחברתיות. הסיפורים עוסקים במתח שבין היות האדם מנהיג לבין היותו מונהג, בין משפיע לבין נגרר. הדיון בנושא זה מהווה אמצעי להעמקת המודעות לזכויות הילדים ובני הנוער, מעצים אותם ומסייע להם להשמיע את קולם בסביבות חייהם השונות, תוך מתן כבוד לזולתם. החוברת הופקה בשיתוף עם יוניסף ישראל והמרכז להעצמת האזרח ותישלח לבתי הספר בימים הקרובים.

החוברת מצויה באתר זכויות התלמיד בכתובת

http://cms.education.gov.il/educationcms/units/zchuyot/lomdi_mzchuyot/hafalot/bishvileihazchuyot

1.3 א"א נאמני זכויות – תכנית מנהיגות לנוער

תכנית א"א (אחריות אזרחית), נאמני זכויות מתקיימת בשיתוף יוניסף ישראל ופועלת בבתי ספר כחלק מחינוך למנהיגות אזרחית.

יעודה של התכנית הוא להקים קבוצות מנהיגות של בני נוער ביישובים שונים, במטרה להעלות את המודעות לנושא זכויות ילדים ובני נוער ולפעול למען יישום ומימוש זכויות אלו. התכנית מעצימה את בני הנוער

ומעודדת אותם לפעול בהתנדבות בקהילה על פי סטנדרטים בין לאומיים המותאמים לתרבות הישראלית בהלימה להנחיות משרד החינוך.

מידע נוסף על התכנית מצוי באתר זכויות התלמיד בכתובת
http://cms.education.gov.il/educationcms/units/zchuyot/lomdi_mzchuyot/hafalot/bishvileihazchuyot

1.4 קול הילד בתרבות היהודית לדורותיה

לקראת יום זה הפיקו היחידה לזכויות התלמיד במינהל הפדגוגי, בשיתוף עם המטה לתרבות ישראל במזכירות הפדגוגית, עיתון העוסק בזכות לכבוד הילד/ה במקורות היהודיים-ציוניים.

מוצע שבתי הספר יקדישו זמן ללימוד אמנת זכויות הילד מנקודת ראותה של התרבות היהודית-ציונית ויבחנו כיצד זכויות אלה מתבטאות באורח החיים בבית ובבית הספר, תוך דיון בדילמות המוצגות בעיתון ובמדריך למורה. בצד הזכויות יש להדגיש את הערבות ההדדית, את השמירה על גבולות ברורים ואת חובת האחריות כלפי הזולת הנגזרת מזכויותיהם של אחרים.

לכל בית ספר על יסודי נשלחו 20 עותקים של חוברות ומדריך למורה ללימוד הנושא. עיתונים נוספים שיצאו אחת לשישה שבועות יישלחו במהלך השנה באמצעות יונת דואר. העיתון והמדריך למורה מצויים גם באתר זכויות התלמיד.

2. חוק זכויות התלמיד/ה

מטרת החוק לקבוע עקרונות לזכויות התלמיד ברוח כבוד האדם ועקרונות אמנת האומות המאוחדות בדבר זכויות הילד, תוך שמירה על כבוד התלמיד, כבוד עובד ההוראה וכבוד צוות המוסד החינוכי ועל ייחודם של מוסדות החינוך לסוגיהם. **הוראות חוק זה יובאו לידיעת התלמידים והוריהם בראשית כל שנת לימודים על ידי מנהלי מוסדות החינוך.**

חוק זכויות התלמיד מצוי באתר בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Zchuyot/ChukimVeamanot/Chukim/ChokZchuyotHatalnidTashsa2000.htm>

בתי ספר יכולים להיעזר בחומרי הוראה המצויים באתר זכויות התלמיד
בכתובת www.education.gov.il/zchuyot.

חומרים נוספים, כרזות, חוברות למידה ותקליטורים העוסקים בנושא, אפשר
לקבל באמצעות פנייה למפקחת הארצית ליישום חוק זכויות התלמיד.

למידע נוסף אפשר לפנות אל הגב' טובה בן-ארי,
המפקחת על יישום חוק זכויות התלמיד,
טל' 03-6896889, 050-6283423, דוא"ל tovabe@education.gov.il,
וכן אל מר יוסי מיכל, מדריך ארצי לזכויות התלמיד/ה,
טל' 054-4398078, דוא"ל yossimichal66@gmail.com

4. בחינות

4.3 בחינות בגרות

4.3-3 (עג) חובת לימוד והיבחנות בשתי יחידות לימוד בהיסטוריה לכל התלמידים בחטיבה העליונה בחינוך הערבי והבדואי

על-פי ההוראה שפורסמה בחוזר הודעות ומידע עא/6, סעיף 4.3-18, כל התלמידים בכל בתי הספר הערביים והבדואיים בישראל, כולל תלמידי התיב הטכנולוגי, שהחלו ללמוד בכיתה י' החל משנת התשע"ב ואילך, חייבים ללמוד ולהיבחן בשתי יחידות לימוד בהיסטוריה. תלמידים אלה לא יהיו זכאים לתעודת בגרות אם לא ייבחנו בשתי יחידות הלימוד הללו בשנה"ל התשע"ד.

שתי היחידות הן:

- א. תולדות הערבים והמזרח התיכון, יחידת לימוד אחת, סמל שאלון 913431 (431 אקסטריני)
- ב. היסטוריה – יחידה א', יחידת לימוד אחת, סמל שאלון 911551 (551 אקסטריני). מבנה השאלון ומפתח ההערכה מפורטים בחוזר הודעות ומידע עא/8, סעיף 4.3-23.

חובת ההיבחנות של תלמידי המגזר הערבי והבדואי בשתי היחידות הללו בהיסטוריה כתנאי לזכאות לבגרות תחול על כל התלמידים משנת הלימודים התשע"ד ואילך.

בשאלות אפשר לפנות לד"ר קאסם דראושה,
מפקח-מרכז על הוראת ההיסטוריה בחינוך הערבי והבדואי,
טל' 04-6477444, 050-6282864.

5. בטיחות, ביטחון ושעת חירום

5.2 בטיחות וזהירות בדרכים

פרס שר החינוך ושר התחבורה לבתי ספר מצטיינים בחינוך לבטיחות בדרכים (עג) 5.2-3

1. הרקע

פרס שר החינוך ושר התחבורה והבטיחות בדרכים ניתן מדי שנה לבתי ספר מצטיינים שהתמקדו בפעילות חינוכית מוגברת בנושא הבטיחות בדרכים, תוך שימוש באמצעים חינוכיים רבים ובשילוב מקצועות הלימוד העיוניים והטכנולוגיים.

בשנת הלימודים התשע"ג נקבע הנושא "מנהיגות פורצת דרך", ולכן הפרס השנה יעסוק גם בקשר בין החינוך לבטיחות בדרכים לבין מנהיגות פורצת דרך. בבסיס שילוב הנושאים עומדת המחשבה שעל כל השותפים בסביבה התעבורתית להנהיג את התנהלותם באופן מודע וזהיר ולקבל אחריות לבטיחותם, תוך התחשבות בשותפים האחרים בדרך.

2. מטרת הפעילות

- 2.1 העמקת המודעות לנושא הבטיחות בדרכים במערכת החינוך
- 2.2 העמקת העשייה בתחום החינוך לבטיחות בדרכים בבתי הספר ובקהילה
- 2.3 עידוד המצוינות בתחום החינוך לבטיחות בדרכים
- 2.4 מתן הזדמנויות ליזמות מיוחדת ועידוד הרחבתם של מעגלי הפעילויות
- 2.5 חיזוק מעמדו של המקצוע בטיחות בדרכים בבית הספר והעלאת יוקרתו במערכת החינוכית והציבורית
- 2.6 מתן הזדמנות לבתי-ספר מצטיינים להציג את פעילותם ברמה יישובית, מחוזית וארצית, לשמש בתי-ספר מדגימים ולפתוח את שעריהם לפני

הודעות

12

מחנכים עמיתים מבתי-ספר אחרים באזור, רכזים לבטיחות בדרכים ואנשי חינוך המעוניינים ללמוד כיצד להעלות את רמת הפעילות בחינוך לבטיחות בדרכים בבית-הספר ובקהילה

2.7 הענקת הערכה וגמול לבתי-ספר מצטיינים ולצוותיהם החינוכיים על פעילויות ייחודיות בתחום הבטיחות בדרכים בנוסף על הוראה סדירה בכיתות.

3. אמות המידה לבחירת בתי הספר המצטיינים

3.1 לימוד נושא הבטיחות בדרכים בהתאם למיקום בתי הספר ולצורכי אוכלוסיית התלמידים והקהילה ושילוב תכניות לימודים חדשות

3.2 לימוד נושא הבטיחות בדרכים בהיקף של שעה שבועית במערכת על-פי תכנית הלימודים ובהתאם לאמור בסעיף 1-5.2 בחוזר "הודעות ומידע" עג/1

3.3 קביעת ציון בזהירות ובטיחות בדרכים בתעודה

3.4 יזמות ופעילויות חדשניות בנושא הבטיחות בדרכים

א. הוראה באמצעות התנסויות (מגרשי הדרכה, פארקים מוטוריים, יציאה לתצפית ולתרגול בחצר בית הספר או ברחוב וכד')

ב. שימוש בשיטות הוראה עדכניות ושילוב טכנולוגיות ואמצעי הוראה מגוונים ומותאמים להוראת נושא הבטיחות בדרכים בבתי-הספר, כגון מיקוד הלמידה, חקר וגילוי, שימוש באינטרנט, מצגות מחשב וכיו"ב

ג. בניית מודלים ומיזמים שמטרתם לקדם את נושא הבטיחות בדרכים בבית הספר וביישוב

ד. פיתוח יזמות חדשניות שמטרתן לענות על הצרכים של אוכלוסיות שונות בבית הספר ובקהילה

ה. הפעלת חונכות בזה"ב של תלמידי הכיתות הגבוהות עם תלמידי הכיתות הנמוכות ועם הגנים

ו. הפעלת הפסקה פעילה בזה"ב

3.5 שילוב הזהירות והבטיחות בדרכים בנושא אינטגרטיבי במקצועות הלימוד השונים בבית הספר ובנושא המרכז השנתי

א. הכנת תכנית לימודים אינטגרטיבית בית-ספרית, שכבתית וכיתתית (גרעינית והיקפית)

- ב. הכנת חומרי למידה ייחודיים בהתאמה לאינטגרציה של תחומי הדעת
- ג. יצירת סביבות למידה של בטיחות בדרכים בכיתות, במרחב בית-הספר ובחצר
- ד. שילוב פעילויות יצירתיות ואמנותיות בהוראת הנושא (ריקוד, תנועה, המחזה, משחק, קולנוע וכד')
- 3.6 מערך הפעילות הנעשית בבתי-הספר בנושא הבטיחות בדרכים
- א. משך תקופת הפעילות בשנת הלימודים הנוכחית ובשנים קודמות וכן בניית תכנית להמשך הפעילות בנושא
- ב. מספר הכיתות והתלמידים המשתתפים בהתאמה לגודלו של בית הספר
- ג. שיתוף ההורים בפעילות
- ד. פעילות בקהילה
- ה. פעילות לאחר שעות הלימוד בבית-הספר
- ו. מעורבות של צוות המורים ופעילות הרכז לבטיחות בדרכים
- ז. פעילויות ייחודיות העוסקות ביום הבטיחות בדרכים
- 3.7 הפעלת משמרות זה"ב ו/או משמרות הסעות
- א. פעילויות מיוחדות של תלמידי משמרות הזה"ב וההסעות בבית הספר ובכיתות, כגון חונכות של תלמידים צעירים על ידי התלמידים הבוגרים בבית הספר
- ב. בדיקת תקינות הציוד של משמרות הזה"ב ומשמרות ההסעות ואחסונו במקום מוסדר
- 3.8 פעילות משותפת עם גורמים העוסקים בנושא הבטיחות בדרכים בקהילה: הרשות העירונית, המקומית והארצית, משטרת ישראל, המשמר האזרחי, מטה הבטיחות העירוני, מגן דוד אדום, מכבי אש, עמותות וארגוני מתנדבים ועוד.

4. אמות המידה להצטיינות בחינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים בבתי הספר לחינוך מיוחד

- 4.1 לימוד נושא הבטיחות בדרכים בהתאם ליכולות התלמידים, לאפשרויות התנהלותם בדרכים ולהשתלבותם בקהילה
- 4.2 מערך הפעילות הנעשית בבתי הספר בנושא הבטיחות בדרכים
- א. משך תקופת הפעילות בשנת הלימודים הנוכחית ובשנים קודמות ובניית תכניות להמשך הפעילות בנושא
- ב. מספר הכיתות והתלמידים המשתתפים בהתאמה לגודלו של בית הספר
- ג. שיתוף ההורים בפעילות
- ד. ההתנהגות בהסעות
- ה. מעורבותו של צוות המורים ופעילות הרכז/המורה המוביל לבטיחות בדרכים, ובכלל זה הכשרה והשתלמויות עדכניות
- ו. פעילות משותפת עם גורמים העוסקים בבטיחות בדרכים בקהילה
- ז. פעילויות ייחודיות העוסקות ביום המחויבות הלאומית לבטיחות בדרכים
- 4.3 יזמות ופעילויות חדשניות בנושא הבטיחות בדרכים
- א. שילוב טכנולוגיות עדכניות (אינטרנט, מצגות מחשב וכיו"ב)
- ב. פיתוח יזמות חדשניות שמטרתן לקדם את הוראת הנושא בבית הספר
- ג. פיתוח יזמה ייחודית לבנייה או להתאמה של עזרים וציוד לצרכים ייחודיים של התלמידים
- 4.4 לימוד נושא הבטיחות בדרכים על פי תכנית הלימודים וכנושא אינטגרטיבי במקצועות הלימוד השונים בבית הספר (כמפורט ב-3.4 לעיל).

5. נהלים כלליים

- 5.1 פרס ארצי ניתן לבית-ספר פעם אחת בלבד. במקרים מיוחדים יוגש לפרס בית ספר שזכה בעבר בפרס הארצי, וזאת רק לאחר שעברו עשר שנים מיום זכייתו ולאחר שהוכיח התמדה והצטיינות יתרה בשנים אלו וקיבל אישור על-כך מהוועדה הארצית.

- 5.2 בתי ספר יכולים להגיש את מועמדותם לפרס לכל המוקדם בתום השנה השנייה לפעילותם בנושא החינוך לבטיחות בדרכים.
- 5.3 בתי ספר רשאים להגיש את מועמדותם בתנאי שהחינוך לבטיחות בדרכים נלמד בכל הכיתות בהתאם לתכניות החובה.
- 5.4 בחירת בתי הספר המצטיינים מתבצעת בשני שלבים: מחוזי וארצי, בשני מסלולים: לבתי הספר היסודיים ולבתי הספר העל-יסודיים.
- 5.5 בתי הספר ייבחרו על-פי מידת עמידתם בדרישות החינוכיות, הלימודיות והניהוליות המפורטות במחווון ובדפי הדיווח לפרס (ראה ב-6 להלן).

6. מחווון לפעילות ולהצטיינות בחינוך לבטיחות בדרכים

- 6.1 על פי אמות המידה הוכן מחווון שישמש את בתי-הספר להתאמת פעילותם בזה"ב ולבדיקה עצמית לגבי מידת הצטיינותם (המחווון מצ"ב בנספח 1 להלן).
- 6.2 מנהלי בתי ספר שיחליטו להשתלב בפעילות לקראת הפרס יבדקו את מידת התאמתם בהתאם למחווון ויציעו את מועמדותם למדריך המרכז המחוזי בזה"ב על גבי דפי הדיווח לפרס (את המחווון ואת דפי הדיווח אפשר לקבל מהמדריכים המחוזיים או למצוא באתר של אגף הזה"ב).
- 6.3 המדריך המרכז המחוזי ירכז את דפי הדיווח, יבדוק אותם ויגיש אותם לוועדה המחוזית.

7. השלב המחוזי

- 7.1 ועדת ההערכה המחוזית ומרכז הוועדה ימונו על ידי מנהל המחוז. את הוועדה המחוזית ירכז הממונה על החינוך לבטיחות בדרכים במחוז, ויהיו חברים בה מפקחים כוללים, נציג המנהלים במחוז שזכה בפרס בשנה הקודמת, נציג של משטרת ישראל, נציג של מטה הבטיחות העירוני או הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ונציג ועד ההורים.
- 7.2 הוועדה תקיים ישיבה לבחירת 3-5 בתי ספר מצטיינים מתוך בתי הספר שהגישו את מועמדותם בדפי הדיווח.
- 7.3 הוועדה המחוזית תבקר בבתי-הספר עד יום חמישי, כ' בשבט התשע"ג, 31 בינואר 2013 ותקבע את דירוג בתי הספר המצטיינים ואת בית הספר שיוגש לשלב הארצי של הפעילות.
- 7.4 הוועדה תסכם את החלטותיה בכתב ותשלח מכתבים אל בתי הספר.

- 7.5 יו"ר הוועדה המחוזית ישלח אל יו"ר הוועדה הארצית את המחונן ואת דפי הדיווח של בית הספר שייבחר כמצטיין לשלב הארצי בצירוף נימוקי הוועדה המחוזית לבחירתו ויתאם אתו את מועד הביקור של הוועדה הארצית במחוז.
- 7.6 דפי הדיווח והמחונן יגיעו אל יו"ר הוועדה הארצית עד יום חמישי, כ"ז בשבט התשע"ג, 7 בפברואר 2013.
- 7.7 בסיום שנת הלימודים יתקיימו במחוזות טקסים להענקת פרסים ותעודות לבתי הספר המצטיינים במחוז.

8. השלב הארצי

- 8.1 לשלב הארצי יוגש מכל מחוז בית ספר יסודי אחד ובית ספר על-יסודי אחד. כמו-כן ייבחרו בשלב הארצי שני בתי ספר מהחינוך המיוחד: בית ספר אחד יסודי ובית ספר אחד על יסודי. כמו כן, ייבחר בית ספר אחד מהמגזר החרדי.
- 8.2 הנהלת האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים תמנה שלוש ועדות הערכה ארציות: אחת לבתי הספר היסודיים, אחת לבתי הספר העל-יסודיים ואחת לחינוך החרדי. כל ועדה תורכב מנציגי הגופים האלה: האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים, אגפי הגיל במשרד החינוך, הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, המשטרה, ארגון ההורים הארצי וגופים רלבנטיים נוספים.
- 8.3 יושבי ראש הוועדות הארציות יקבלו מהממונה על החינוך לבטיחות בדרכים במחוז את המחוננים ואת דפי הדיווח של בתי הספר שנבחרו כמצטיינים במחוזם ואת סיכומי הוועדות המחוזיות.
- 8.4 חברי הוועדה הארצית יבדקו את המחוננים של בתי הספר הנבחרים, יבקרו בהם ויאשרו את השתתפותם בטקס הממלכתי הארצי להענקת הפרס.
- 8.5 הוועדה הארצית רשאית להחליט שבית הספר שנבחר כמצטיין במחוז אינו ראוי לפרס ארצי. במקרה כזה יודיע על כך יושב ראש הוועדה הארצית לממונה על החינוך לבטיחות בדרכים במחוז. במקרים של חילוקי דעות וחוסר הסכמה יובאו הדברים להחלטת הנהלת האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים.
- 8.6 הביקורים של הוועדה הארצית בבתי הספר המצטיינים יתקיימו בתיאום עם הממונים על החינוך לזה"ב במחוזות עד יום חמישי, א' באייר התשע"ג, 11 באפריל 2013.

- 8.7 הוועדה הארצית תודיע למדריכים המרכזים המחוזיים על אישור בתי הספר המצטיינים עד יום שלישי, כ' באייר התשע"ג, 30 באפריל 2013.
- 8.8 **בחירת בתי ספר מצטיינים בחינוך המיוחד** – מהחינוך המיוחד ייבחרו שני בתי ספר לשלב הארצי. בתי ספר של החינוך המיוחד המעוניינים להגיש מועמדות לפרס יגישו לממונים על החינוך לבטיחות בדרכים את דפי הדיווח כפי שמצוין בסעיפים לעיל. הממונים במחוזות יעבירו את דפי הדיווח והמחוזונים אל ראשי הוועדות הארציות והם יבחרו על פיהם את בית הספר המצטיין, יבקרו בו ויאשרו אותו.
- 8.9 **בחירת בית ספר מצטיין במגזר החרדי** – במגזר החרדי ייבחר בית ספר מצטיין אחד לפרס הארצי. בית הספר המצטיין ייבחר לאחר ביקור ועדה של החינוך החרדי בשלושה עד ארבעה בתי ספר. ועדה זו תגיש לוועדה הארצית סיכום של הביקורים והסבר מנומק על בחירת בית הספר המצטיין לשלב הארצי.
- הוועדה הארצית לבתי הספר החרדים תורכב מנציגי האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים ומנציגי האגף לחינוך המוכר שאינו רשמי.
- 8.10 **הטקס הממלכתי הארצי** – טקס הסיום להענקת הפרסים לבתי הספר המצטיינים ברמה הארצית יתקיים במעמד ממלכתי ביום שני, ב' בתמוז התשע"ג, 10 ביוני 2013.

פרטים נוספים אפשר למצוא באתר האינטרנט של האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים. אפשר גם לפנות אל הממונים על החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים במחוזות.

נספח 1: מחוון להערכה של איכות החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים בבתי הספר היסודיים והעל-יסודיים

במטרה להבטיח את איכות החינוך לזה"ב קבע האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים מחוון להערכת הפעילות של בתי הספר בתחום זה. המחוון עוסק בשלושה נושאים מרכזיים בקידום החינוך לזה"ב בבית הספר: יצירת אקלים בית ספרי תומך, תהליכי הוראה ולמידה איכותיים ופעילות מגוונת עם ההורים ובקהילה. המחוון מפרט תחומים ותחומי משנה שבהם נדרשת פעילות של בתי הספר ומגדיר שלוש אמות מידה להערכת רמת העשייה בכל אחד מהם.

המחוון נועד לשמש ככלי, הן להערכה פנימית והן להערכה חיצונית. ככלי להערכה פנימית הוא יאפשר לבתי הספר לבחון את איכות עבודתם בנושא החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים ולכוונם לבנות תכניות לשיפורה ולהעלאתה לכלל מצוינות. ככלי להערכה חיצונית המחוון נועד לשמש את הממונים על החינוך לבטיחות בדרכים להערכת עבודת בתי הספר ולקביעת המצטיינים שבהם.

רכזי הבטיחות בדרכים ילמדו את המחוון ואת אופן השימוש בו במסגרת ההשתלמויות כדי לשלב את ההערכה במהלך הפעילות החינוכית השוטפת.

מחון להערכת איכות החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים בבתי הספר היסודיים

	התחום	תחום המשנה	הרמה			תיאור הרמות		
			1	2	3	רמה 1	רמה 2	רמה 3 - מצינות
	מטרות בתחום החינוך לבטיחות בדרכים	קביעה ורענון של מטרות לקראת שנת הלימודים	1	2	3	הוצבו מטרות מותאמות לתנאים הסביבתיים ולשינויים בהם בשלוש השנים האחרונות.	הוצבו מטרות מותאמות לתנאים הסביבתיים ולשינויים בהם בשנתיים האחרונות.	הוצבו מטרות מותאמות לתנאים הסביבתיים ולשינויים בהם בשלוש השנים האחרונות.
		התאמת המטרות לסביבה התעבורתית של בית הספר	1	2	3	קיימת התייחסות למפגעים התעבורתיים בלבד.	התייחסות לחלק ממרכיבי הסביבה התעבורתית, כולל למפגעים ארעיים.	קיימת התייחסות לכלל המרכיבים התעבורתיים בסביבת בית הספר.
		התאמת המטרות למאפייני הקהילה ולצרכיה	1	2	3	המטרות הוצבו מתוך מודעות לצרכים התחבורתיים של הקהילה.	על חלק מהצרכים התחבורתיים של הקהילה.	המטרות עונות על הצרכים התחבורתיים של הקהילה באופן מלא.
	הספר תכנון מערך ההוראה והפעילויות בנושא הבטיחות בדרכים	שילוב הנושא בתחומי דעת מגוונים ובנושא השנתי המרכזי	1	2	3	החינוך לזה"ב משולב בחלק מתכנית הלימודים המסודרת במרבית תחומי הדעת ובנושא השנתי המרכזי.	החינוך לזה"ב משולב בחלק מתכנית הלימודים המסודרת בחלק מתחומי הדעת.	החינוך לזה"ב משולב בחלק מתכנית הלימודים המסודרת במרבית תחומי הדעת ובנושא המרכזי.
		הכשרת מורים	1	2	3	בבית הספר יש לפחות שני מורים שהשתלמו בזהירות ובבטיחות בדרכים.	בבית הספר יש לפחות שלושה מורים שהשתלמו בנושא הזהירות ובבטיחות בדרכים.	בבית הספר יש לפחות ארבעה מורים שהשתלמו בזהירות ובבטיחות בדרכים.
		השתלמות לסגל ההוראה	1	2	3	סגל בית הספר משתתף לפחות במפגש אחד משותף בן שעתיים בנושא זה"ב.	סגל בית הספר משתתף לפחות בשני מפגשים בני שעתיים כל אחד בנושא זהירות בדרכים.	סגל בית הספר משתתף לפחות בארבעה מפגשים בני שעתיים כל אחד בנושא זה"ב.
	מעורבות תלמידים	ועדת זה"ב	1	2	3	קיימת ועדת זה"ב שבה שותפים ההנהלה, המורים וההורים.	קיימת ועדת זה"ב שבה שותפים ההנהלה, המורים וההורים.	קיימת ועדת זה"ב שותפים כלל תלמידי בית הספר והקהילה והם משולבים בפעילות הבית ספרית בנושא.

אקלים בית ספרי התומך בנושא הבטיחות בדרכים ובשילוב החינוך לזה"ב בתכניות הכלליות של בית הספר

התחום	תחום המשנה	הרמה			תיאור הרמות		
		1	2	3	רמה 1	רמה 2	רמה 3 - מציאות
אקלים בית ספרי התומך בנושא הבטיחות בדרכים ובשילוב החינוך לזה"ב בתכניות הכלליות של בית הספר	פיתוח חומרי למידה ועזרי ייחודיים - ממחושבים ובלתי ממחושבים	1	2	3	פיתוח עזרים להטמעת הנושא במסגרת תכניות לימודים קיימות. בכיתות.	פיתוח חומרי למידה ועזרים בנושא והתאמתם לשכבת גיל מוגדרת שבה לא קיימים חומרים כאלה או לילדים בעלי צרכים ייחודיים.	פיתוח חומרי למידה ועזרים ייחודיים, ובכללם עזרים ממחושבים, והתאמתם לתכנית הלימודים הכוללת ולכל שכבות הגיל שבהן לא קיימים חומרים כאלה.
	יישום תכניות חקר וכתובת עבודות על ידי התלמידים	1	2	3	תלמידים מעטים בוחרים להכין עבודות גמר בנושא בטיחות בדרכים.	כמחצית מהתלמידים בוחרים להכין עבודת חקר או עבודת גמר בנושאים הקשורים לבטיחות בדרכים.	כשמונים אחוזים מהתלמידים בוחרים להכין עבודת חקר בנושאים הקשורים לבטיחות בדרכים.
	שילוב אמנויות, פיתוח יזמות ושיפור תהליכי קבלת החלטות	1	2	3	בית הספר מפעיל יזמה מרכזית אחת, בהנהגת ההנהלה או רכז הבטיחות.	בית הספר מעודד את מועצת התלמידים או קבוצות תלמידים להפעיל יזמות ייחודיות.	בית הספר מפעיל את כלל התלמידים בפיתוח יזמות חדשניות, בתכניות ייחודיות ובתיעודן.
	פיתוח סביבות למידה בשטחים משותפים בבית הספר	1	2	3	קיימות סביבות למידה פאסיביות (תצוגות) לצפייה בלבד).	קיימות סביבות למידה אינטראקטיביות בחלק משטחי בית הספר.	קיימות סביבות למידה אינטראקטיביות בכניסה לבית הספר, בחללים משותפים ובמסדרונות.
	התאמת התצוגות בנושא הבטיחות בדרכים לכללי הבטיחות	1	2	3	רק בחלק מהתצוגות בבית הספר קיימת התאמה לכללי הבטיחות, למועדים, לעונות, לתקנות, לעונות השנה ולנלמד בבית הספר.	מרבית התצוגות מותאמות לכללי הבטיחות, לתקנות התעבורה העדכניות, למועדים, לעונות השנה ולנלמד בבית הספר.	התצוגות כולן מותאמות במדויק לכללי הבטיחות, לתקנות התעבורה העדכניות, לעונות השנה ולנלמד בבית הספר.
	הוראה התנסות והדמיה	1	2	3	הפעילות הלימודית כוללת התנסויות, תצפיות ואימון בחצר בית הספר ובקרבתו, בטוילים ובסוירים ובמתקנים רלוונטיים.	לפחות עשרים אחוזים מהפעילות הלימודית כוללים התנסויות, תצפיות ואימון בחצר בית הספר ובקרבתו, בטוילים ובסוירים ובמתקנים רלוונטיים.	לפחות ארבעים אחוזים מהפעילות הלימודית, תצפיות ואימון בחצר בית הספר ובסוירים ובמתקנים רלוונטיים.

	התחום	תחום המשנה	הרמה			תיאור הרמות		
			1	2	3	רמה 1	רמה 2	רמה 3 - מצוינות
הוראת תכניות לימוד בנושא הבטיחות בדרכים	הוראה סדירה בספר	שעה שבועית במערכת	1	2	3	בכיתות א' ו-ה' מתקיימת הוראה סדירה של הנושא, וביתר הכיתות הוא נלמד מעת לעת.	הוראה סדירה בהיקף של שעה שבועית בכל שכבות הגיל.	מתקיימת הוראה סדירה בהיקף של שעה שבועית בכל שכבות הגיל.
			1	2	3	כל כיתות א' לומדות את התכנית בהיקף של שעה שבועית במערכת, ומתקיימות התנסויות עם ההורים והנושא משולב במקצועות הוראה נוספים (קריאה, חשבון).	כל כיתות א' לומדות את התכנית בהיקף של שעה שבועית במערכת, ומתקיימות התנסויות עם ההורים.	כל כיתות א' לומדות את התכנית בהיקף של שעה שבועית במערכת, ומתקיימות התנסויות עם ההורים והנושא משולב במקצועות הוראה נוספים (קריאה, חשבון).
			1	2	3	כל כיתות א' לומדות את התכנית בהיקף של שעה שבועית.	כל כיתות א' לומדות את התכנית שבוועית במערכת, וכן מתקיימות התנסויות עם ההורים.	כל כיתות א' לומדות את התכנית בהיקף של שעה שבועית במערכת, ומתקיימות התנסויות עם ההורים והנושא משולב במקצועות הוראה נוספים (קריאה, חשבון).
	תכניות לימודים	"ללמוד תנועה"	1	2	3	כל כיתות א' לומדות את התכנית בהיקף של שעה שבועית.	כל כיתות א' לומדות את התכנית שבוועית במערכת, וכן מתקיימות התנסויות עם ההורים.	כל כיתות א' לומדות את התכנית בהיקף של שעה שבועית במערכת, ומתקיימות התנסויות עם ההורים והנושא משולב במקצועות הוראה נוספים (קריאה, חשבון).
			1	2	3	כיתות ב' או ג' לומדות את התכנית רק במסגרת שילוב בתחומי דעת אחרים.	כיתות ב' או ג' לומדות את התכנית במסגרת שעה שבועית במערכת.	כיתות ב' או ג' לומדות את התכנית בהיקף של שעה שבועית במערכת בנוסף לשילובו של הנושא בתחומי דעת נוספים.
			1	2	3	כל כיתות א' לומדות את התכנית שבוועית במערכת.	כל כיתות א' לומדות את התכנית בשילוב בתחומי דעת אחרים.	כל כיתות א' לומדות את התכנית נלמדת בכל כיתות א' תוך שילוב עבודות חקר ועבודה עצמית.
פעילויות חינוכיות	משמרות זה"ב	1	2	3	משמרות זה"ב פועלות על פי הנהלים וההחלטות שנקבעו ובהתאם לשעות הלימודים של הכיתות השונות.	בית הספר מקפיד על תקינות הציוד ומקיים סביבה לימודית מפעילה בנושא משמרות זה"ב.	קיימת מודעות של כלל בית הספר לפעילות משמרות זה"ב ומתקיימים טקסים ומפגשים בנושא בין תלמידי הכיתות הגבוהות לבין הצעירים.	
		1	2	3	נאמני הסעות מופעלים רק בחלק מההסעות.	נאמני הסעות מופעלים בכל ההסעות, בלבוש מתאים ועם ציוד תקני.	קיימת מודעות של כלל בית הספר לפעילות נאמני ההסעות, ומתקיימים טקסים ומפגשים בנושא בין תלמידי הכיתות הגבוהות לבין הצעירים.	

	התחום	תחום המשנה	הרמה			תיאור הרמות		
			1	2	3	רמה 2	רמה 1 – מצוינות	
הפעלת תכניות חינוכיות ייחודיות לזה"ב	פעילויות חינוכיות	"לנסוע בכבוד ובבטחה" (בבתי ספר שבהם מופעלות הסעות תלמידים)	1	2	3	התכנית נלמדת בכל הכיתות.	התכנית נלמדת בכל הכיתות ומופעלת בשיתוף עם הנהגים וההורים.	
		חונכות	1	2	3	חלק מהתלמידים בכיתות הגבוהות עוסקים בפעולות חונכות בבטיחות בדרכים.	כל תלמידי בית הספר עוסקים בפעולות חונכות בבטיחות בדרכים במסגרת בית הספר ובקהילה.	
		הפסקה פעילה	1	2	3	בית הספר מקיים פעמיים בשנה בהשתתפות התלמידים וההורים.	בית הספר מקיים הפסקה פעילה שלוש פעמים בשנה בהשתתפות התלמידים וההורים.	
	מדידה והערכה של ההישגים	איכות הציון	ציון בתעודה בנושא בטיחות בדרכים	1	2	3	קיים ציון בתעודה בכל שכבות הגיל ובכל התכניות.	קיים ציון בתעודה בחלק משכבות הגיל.
			איכות הציון	1	2	3	ניתנו ציוני עבר/ נכשל או הערכה של ההשתתפות.	הידע והפעילויות הוערכו לפי קריטריונים מסודרים (חלש, בינוני, טוב, טוב מאוד).
		מידת ההשקעה של המורים בהוראת הנושא	מידת ההשקעה של המורים בהוראת הנושא	1	2	3	הנהלת בית הספר ורכז הבטיחות בדרכים מובילים את הוראת הנושא בבית הספר.	לפחות ארבעים אחוזים ממורי בית הספר מעורבים בהוראת הבטיחות בדרכים.

תחום	התחום	תחום המשנה	הרמה			תיאור הרמות		
			1	2	3	רמה 1	רמה 2	רמה 3 – מצוינות
חינוך לזה"ב בשיתוף ההורים והקהילה מעורבות		שילוב גורמים עירוניים בפעילות	1	2	3	בית הספר פועל בתיאום עם מטה הבטיחות העירוני.	בית הספר פועל בשיתוף עם שניים או שלושה גורמים עירוניים נוספים.	בית הספר פועל בשיתוף מלא ופורה עם הרשות העירונית, מינהל החינוך ומטה הבטיחות העירוני.
		שילוב גורמים בקהילה בפעילות	1	2	3	בית הספר פועל בתיאום עם גורם קהילתי אחד לפחות.	בית הספר פועל בשיתוף עם שניים או שלושה גורמים בקהילה.	בית הספר פועל בשיתוף פורה עם המשטרה, עמותות, מסגרות בלתי פורמאליות, תנועות נוער, מועצת תלמידים ארצית, בתי אבות.
		שילוב הורים בפעילות	1	2	3	בית הספר משלב את ועד ההורים בביצוע הפעילויות בבטיחות בדרכים.	בית הספר מעודד פעילות של ועד ההורים בנושא ומשתף את ההורים בביצוע התכניות והפעילויות.	ההורים שותפים בשלבי התכנון והביצוע של כל התכניות, היזמות והפעילויות.
		פעילויות ביום המחויבות הלאומית לבטיחות בדרכים	1	2	3	בית הספר מפעיל תכניות ייחודיות ביום הבטיחות בדרכים.	בית-הספר משתף את ההורים ואת הקהילה בפעילויות ייחודיות ביום הבטיחות בדרכים.	בית-הספר מקיים פעילויות ייחודיות עם ההורים והקהילה גם בימים נוספים מלבד יום הבטיחות בדרכים.

מחווין להערכת מצוינות בחינוך לבטיחות בדרכים בבתי הספר העל-יסודיים

התחום	תחום המשנה	הרמה			תיאור הרמות	
		1	2	3	טוב מאד	מצוין
מטרות בתחום החינוך לבטיחות בדרכים	קביעה ורענון מטרות לקראת שנת הלימודים	1	2	3	המטרות שהוצבו מותאמות לתנאים הסביבתיים ולשינויים בהם בשלוש השנים האחרונות.	המטרות שהוצבו מותאמות לתנאים הסביבתיים ולשינויים בהם בשנתיים אחרונות.
	התאמת המטרות לסביבה התעבורתית ל בית הספר	1	2	3	קיימת התייחסות לחלק ממרכיבי הסביבה התעבורתית, כולל למפגעים ארעיים.	קיימת התייחסות לחלק ממרכיבי הסביבה התעבורתית, כולל למפגעים ארעיים.
	התאמת המטרות למאפייני הקהילה ולצרכיה	1	2	3	נבחרו פעילויות העוסקות בחלק מהצרכים התחבורתיים של הקהילה.	המטרות שהוצבו עונות על הצרכים התחבורתיים של הקהילה באופן מלא.
שיתוף צוות בית הספר בתהליך התכנון וההוראה	תכנון מערך ההוראה והפעילויות בנושא הבטיחות בדרכים	1	2	3	רכז הבטיחות בבית הספר מכין את מערך ההוראה הבית ספרי בבטיחות בדרכים.	נהלת בית הספר ממנה צוות מורים לתכנון מערך ההוראה הבית ספרי בנושא.
	שילוב הנושא בתחומי דעת מגוונים ובנושא השנתי המרכז	1	2	3	החינוך לזה"ב משולב בתחומי הדעת ללא תכנית לימודים מסודרת.	נושא הבטיחות בדרכים משולב בתחומי הדעת השונים ובנושא השנתי המרכז בהתאם לתכנית לימודים מסודרת.
הכשרת מורים	בבית הספר יש לפחות שני מורים שהשתלמו בבטיחות בדרכים.	1	2	3	בבית הספר יש לפחות שלושה מורים שהשתלמו בנושא הבטיחות בדרכים.	בבית הספר יש לפחות ארבעה מורים שהשתלמו בנושא הבטיחות בדרכים.
	השתלמות לסגל ההוראה	1	2	3	סגל בית הספר משתתף לפחות במפגש אחד משותף בן שתיים בנושא הבטיחות בדרכים.	סגל בית הספר משתתף לפחות ב-4 מפגשים בני שתיים כל אחד בנושא הבטיחות בדרכים.
מעורבות תלמידים	ועדת זה"ב	1	2	3	קיימת ועדת זה"ב שמפעילה את התלמידים.	בוועדת זה"ב שותפים ההנהלה וההורים.

אקלים בית ספרי התומך בנושא הבטיחות ובשילוב החינוך לזה"ב בתכניות הכלליות של בית הספר

	התחום	תחום המשנה	הרמה			תיאור הרמות	
			3	2	1	טוב	טוב מאד
<p>אקלים בית ספרי התומך בנושא הבטיחות בדרכים ובשילוב החינוך לזה"ב בתכניות הכלליות של בית הספר</p> <p>שיטות הוראה עדכניות</p>	<p>פיתוח חומרי למידה ועזרי ייחודיים - ממוחשבים ובלתי ממוחשבים</p> <p>יישום תכניות חקר וכתבת עבודות על ידי התלמידים</p> <p>שילוב אמנויות, פיתוח יזמות ושיפור תהליכי קבלת החלטות</p> <p>פיתוח סביבות למידה בשטחים משותפים בבית הספר</p> <p>התאמת התצוגות בנושא הבטיחות בדרכים לכללי הבטיחות</p> <p>הוראה באמצעות התנסות והדמיה</p>	<p>פיתוח עזרים להטמעת הנושא במסגרת תכניות לימודים קיימות בכיתות הלומדות</p> <p>תלמידים מעטים בוחרים להכין עבודות גמר בנושא בטיחות בדרכים.</p> <p>בית הספר מפעיל יזמה מרכזית אחת בהנהגת ההנהלה או רכוז הבטיחות.</p> <p>קיימות סביבות למידה פאסיביות (תצוגות) לצפייה בלבד).</p> <p>רק בחלק מהתצוגות בבית הספר קיימת התאמה לכללי הבטיחות, לתקנות התעבורה, למועדים, לעונות ולנלמד השנה ולנלמד בבית הספר.</p> <p>הפעילות הלימודית כוללת התנסויות, תצפיות ואימון בחצר בית הספר ובקרבתו, בטיולים ובספורים ובמתקנים רלוונטיים.</p>	<p>3</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>1</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>פיתוח חומרי למידה ועזרים ייחודיים, ובכללם עזרים ממוחשבים, והתאמתם לשכבת גיל מוגדרת שבה לא קיימים חומרי בטיחות בדרכים או לילדים בעלי צרכים ייחודיים</p>	<p>פיתוח חומרי למידה ועזרים בנושא והתאמתם לשכבת גיל מוגדרת שבה לא קיימים חומרי בטיחות בדרכים או לילדים בעלי צרכים ייחודיים</p>
						<p>כשמונים אחוזים מן התלמידים בוחרים להכין עבודת חקר או עבודת גמר בנושאים הקשורים לבטיחות בדרכים.</p>	<p>כמחצית מן התלמידים בוחרים להכין עבודת חקר או עבודת גמר בנושאים הקשורים לבטיחות בדרכים.</p>
						<p>בית הספר מפעיל את כלל התלמידים בפיתוח יזמות חדשניות, בתכניות ייחודיות ובתיעודן.</p>	<p>בית הספר מעודד את מועצת התלמידים או קבוצות תלמידים להפעיל יזמות ייחודיות.</p>
						<p>קיימות סביבות למידה אינטראקטיביות בכניסה לבית הספר, בחללים משותפים ובמסדרונות.</p>	<p>קיימות סביבות למידה אינטראקטיביות בחלק משטחי בית הספר.</p>
						<p>התצוגות כולן מותאמות במדויק לכללי הבטיחות, לתקנות התעבורה, העדכניות, למועדים, לעונות השנה ולנלמד בבית הספר.</p>	<p>מרבית התצוגות מותאמות לכללי הבטיחות, לתקנות התעבורה, העדכניות, למועדים, לעונות השנה ולנלמד בבית הספר.</p>
						<p>לפחות ארבעים אחוזים מהפעילות הלימודית כוללים התנסויות, תצפיות ואימון בחצר בית הספר ובקרבתו, בטיולים ובספורים ובמתקנים רלוונטיים.</p>	<p>לפחות עשרים אחוזים מהפעילות הלימודית כוללים התנסויות, תצפיות ואימון בחצר בית הספר ובקרבתו, בטיולים ובספורים ובמתקנים רלוונטיים.</p>

התחום	תחום המשנה	הרמה			תיאור הרמות	
		1	2	3	טוב מאד	מצוין
הוראה סדירה בבית הספר	שעה שבועית במערכת	1	2	3	מתקיימת הוראה סדירה (בהיקף של שעה שבועית) לפחות בשתי שכבות גיל, ובהן שכבת כיתות י"א.	קיימת הוראה סדירה של הנושא בהיקף של שעה שבועית בכל שכבות הגיל.
	"אנשים שונים באמצע הדרך" בכיתות ז'-ח	1	2	3	התכנית משולבת במסגרת מפגשי היועצת בכיתות או בשיעורי כיסוי חיים.	חלק משכבת הגיל לומדת את התכנית בהיקף של שעה שבועית והתלמידים מכינים עבודות חקר ועבודות אישיות.
	חינוך תעבורתי בכיתה ט'	1	2	3	כל שכבת הגיל לומדת את התכנית הלימודים בהיקף של 30 שעות (בפריסה שנתית או שנתית או במחצית אחת).	כל שכבת הגיל לומדת את תכנית הלימודים בהיקף של 30 שעות (בפריסה שנתית או שנתית או במחצית אחת) בנוסף על שילוב הנושא גם במקצועות אחרים, תוך הכנת עבודות חקר ועבודות אישיות.
	"זה"ב של אזרחות" בכיתה ט'	1	2	3	התכנית משולבת בלימודי האזרחות בכל כיתות ט' בהיקף של 5 שעות.	התכנית משולבת בלימודי האזרחות בכל כיתות ט' בהיקף של 10 שעות.
	חינוך תעבורתי בכיתה י'	1	2	3	כל שכבת הגיל לומדת את התכנית הלימודים בהיקף של 30 שעות (בפריסה שנתית או שנתית או במחצית אחת).	כל שכבת הגיל לומדת את תכנית הלימודים בהיקף של 30 שעות (בפריסה שנתית או שנתית או במחצית אחת) בנוסף לשילוב הנושא גם במקצועות אחרים, תוך הכנת עבודות חקר ועבודות אישיות.
	חינוך תעבורתי בכיתה י"א	1	2	3	כל שכבת הגיל לומדת את התכנית הלימודים בהיקף של 30 שעות (בפריסה שנתית או שנתית או במחצית אחת).	כל שכבת הגיל לומדת את תכנית הלימודים בהיקף של 30 שעות (בפריסה שנתית או שנתית או במחצית אחת) בנוסף על שילוב הנושא גם במקצועות אחרים, תוך הכנת עבודות חקר ועבודות אישיות.

הוראת תכניות לימודים בנושא הבטיחות בדרכים

תכנית לימודים

התחום	התחום המשנה	הרמה			תיאור הרמות	
		1	2	3	טוב	טוב מאוד
פעילויות חינוכיות	תכניות לנהג הצעיר בכיתה י"ב	1	2	3	מופעלות פעילויות אקראיות ובלתי ממוקדות.	מופעלות תכניות חיצוניות בלבד. "שעה קלה על נהיגה" ותכניות מאושרות של גורמים חיצוניים.
	"לנסוע בכבוד ובבטחה" (בבתי ספר שבהם מופעלות הסעות)	1	2	3	התכנית נלמדת בכל הכיתות בחלקי (רק בחלק מהכיתות או רק בקרב נאמני הסעות).	התכנית נלמדת בכל הכיתות. התכנית נלמדת בכל הכיתות עם הנהגים וההורים.
	הסעות – הפעלת נאמני הסעות	1	2	3	נאמני הסעות בחלק מההסעות.	נאמני הסעות מופעלים בכל ההסעות. מתאים ועם ציוד תקני.
	חונכות ומחויבות אישית	1	2	3	חלק מהתלמידים בכיתות הגבוהות עוסקים בפעולות חונכות ומחויבות אישית בבטיחות בדרכים ובקהילה.	לפחות שתי שכבות עליונות עוסקות בפעולות חונכות ומחויבות אישית בבטיחות בדרכים ובקהילה. ומפעילות לפחות שתי שכבות צעירות.
מדידה והערכה של ההישגים	ציון בתעודה בנושא בטיחות בדרכים	1	2	3	קיים ציון בתעודה בבטיחות בדרכים רק בתכנית החובה.	קיים ציון בתעודה בחלק משכבות הגיל ובכל הפעילויות.
	איכות הציון	1	2	3	ניתנו ציוני עבר/ נכשל או הערכה של ההשתתפות.	קיימת הערכה של הישגים והפעילויות לפי קריטריונים סודרים (חלש, בינוני, טוב, טוב מאוד).
	מידת ההשקעה של המורים בהוראת הנושא	1	2	3	הנהלת בית הספר ורכז הבטיחות בדרכים מובילים את הוראת הנושא בבית הספר.	לפחות ארבעים אחוזים ממורי בית הספר מעורבים בהוראת הבטיחות בדרכים. בהנהגת ההנהלה מובילים את הוראת הנושא בבית הספר.

	התחום	תחום המשנה	הרמה			תיאור הרמות	
			1	2	3	טוב	טוב מאד
חינוך לזה"ב בשיתוף ההורים והקהילה	מעורבות	שילוב גורמים עירוניים בפעילות	1	2	3	בית הספר פועל בשיתוף עם גורמים עירוניים נוספים.	בית הספר פועל בשיתוף מלא ופורה עם הרשות העירונית, מינהל החינוך, מטה הבטיחות העירוני.
		שילוב גורמים בקהילה בפעילות	1	2	3	בית הספר פועל בשיתוף עם גורמים בקהילה.	בית הספר פועל בשיתוף מלא ופורה עם המשטרה, עמותות, מסגרות בלתי פורמאליות, תנועות נוער, מועצת תלמידים ארצית, בתי אבות.
		שילוב הורים בפעילות	1	2	3	בית הספר משלב את ועד ההורים בביצוע הפעילויות בבטיחות בדרכים.	ההורים שותפים בשלבי התכנון והביצוע של התכניות, היזמות והפעילויות בנושא.
		פעילויות ביום המחויבות הלאומית לבטיחות בדרכים	1	2	3	בית הספר מפעיל תכניות ייחודיות ביום הבטיחות בדרכים.	בית הספר מקיים פעילויות ייחודיות עם ההורים והקהילה גם בימים נוספים מלבד יום הבטיחות בדרכים.

5.2-4 (עג) "אמנות בזה"ב" - ציורי תלמידים

האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים והפיקוח המרכזי על הוראת האמנות והתיאטרון מקיימים פעילות יצירתית בשילוב לימודי האמנות והחינוך לבטיחות בדרכים. חלק מתוצריה של הפעילות ישולבו בלוחות שנה שיופקו ויופצו במערכת החינוך. הפעילות מתקיימת בשיתוף עם הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ומשרד התחבורה. מטרתה לעודד את התלמידים לתת ביטוי אמנותי אישי למושגים בטיחותיים באמצעות דימוי, בציורים, בסמל, במילה, בצורה וצבע, בטופוגרפיה (סוג הכתב, גופן, גודל) ובקומפוזיציה (ארגון הדימויים והכתב ביצירה).

הפעילות מתבססת כמסורת חינוכית כבר למעלה מעשר שנים. לוח השנה "אמנות בזה"ב" המופק בעקבות הפעילות משמש לפעילויות חינוכיות בכל מערכת החינוך והוא מבוקש מאוד בקרב מחנכים, תלמידים והורים ככלי להעצמת המודעות לנושא הבטיחות בדרכים.

מהלך הפעילות

- א. הפעילות תנוהל במשותף על ידי הפיקוח על הוראת האמנות והפיקוח על הוראת הבטיחות בדרכים במחוזות.
- ב. בפעילות מוזמנים להשתתף תלמידי כל בתי הספר היסודיים והעל-יסודיים במערכת החינוך, מכיתה א' ועד כיתה י"ב.
- ג. הפעילות תתקיים בשלוש רמות: בית ספרית, מחוזית וארצית. לכל רמה תיקבע ועדה שתבחר את הציורים המצטיינים.
- ד. הרכז הבית ספרי לבטיחות בדרכים ומורי האמנות יארגנו את המסגרת שבה תתקיים הפעילות. בבית הספר תוקם ועדה שבה יהיו חברים המורים לאמנות, רכז הבטיחות בדרכים בבית-הספר ונציגי מועצת התלמידים או ועדת הזה"ב. חברי הוועדה יבחרו את הציורים המצטיינים ויעבירו לוועדה המחוזית עד 10 ציורים.
- ה. בוועדה המחוזית יהיו חברים הממונה על החינוך לבטיחות בדרכים במחוז, נציג מנהלי האזור של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים במחוז, המפקח על הוראת האמנות במחוז ושני נציגים ממועצת התלמידים או מוועדת זה"ב, אחד מבית הספר היסודי ואחד מבית הספר העל-יסודי. יו"ר הוועדה המחוזית יהיה הממונה על החינוך לבטיחות בדרכים, ואליו ישלחו בתי הספר את הציורים הנבחרים.
- ו. הוועדה המחוזית תבחר את הציורים המצטיינים ותשלח אותם אל הוועדה הארצית במשרד החינוך בירושלים לפי מפתח שיישלח בנפרד.

- ז. בוועדה הארצית יהיו חברים המפקחים הארציים של הגופים השותפים, נציגי הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ונציגי מועצת התלמידים.
- ח. כל התלמידים שציוריהם ייבחרו ושולבו בלוחות השנה יקבלו כשי את לוח השנה עם הציורים הנבחרים.
- ט. 24 הציורים המצטיינים ישולבו בלוחות שנה מיוחדים שיופקו לשנים התשע"ד ו-התשע"ה.

התנאים להגשת הציורים

- א. המורים ידונו עם התלמידים על הקשרים בין הביטוי האמנותי ובין הבטיחות בדרכים ועל האמצעים האמנותיים להעברת מסרים על התנהגויות בטיחותיות.
- ב. הציורים ייתנו ביטוי אמנותי להבנה של הקשר בין מושגים מתחום האמנות לבין שמירה על כללי ההתנהגות הבטיחותית.
- ג. שילוב מסרים כתובים: מומלץ לשלב בציור כתוביות בנושא.
- ד. דף הציור יהיה בגודל 35 x 50 ס"מ (רבע גיליון). מומלץ לצייר על נייר שמשקלו 120 גרם.
- ה. טכניקת הציור: חופשית, דו-ממדית.
- ו. סוג הצבעים: אפשרית כל בחירה.
- ז. הציור יהיה ברוחב הגיליון בלבד (לא יתקבלו ציורים שצוירו לאורך הגיליון).
- ח. שם הציור ופרטי המצייר ייכתבו על מדבקה שתודבק על גב הציור. יש להקפיד שלא לכתוב את הפרטים על הציור עצמו. שמות התלמידים שציירו את הציורים שיכנסו ללוחות השנה יצוינו בעת תהליך ההפקה.
- ט. התלמידים יכתבו על המדבקה הסבר קצר (עד שלוש שורות) על הרעיון של הציור.
- י. התלמידים יצרפו לציוריהם חתימה על טופס ויתור על זכויות יוצרים המצוי בנספח להודעה ואישור למשרד החינוך לפרסום הציור. טופס האישור ינתן לתלמידים באמצעות המורים בבית הספר.
- יא. רק ציורים שיענו על כל התנאים בפעילות זו יוכלו להשתתף.

פרטים אישיים של התלמיד (לכתיבה על המדבקה)

- א. השם הפרטי ושם המשפחה
- ב. מין התלמיד (זכר, נקבה)

- ג. תאריך הלידה
- ד. הכיתה
- ה. הכתובת הפרטית של התלמיד ומספר הטלפון הפרטי שלו
- ו. שם בית הספר
- ז. כתובת בית הספר ומספר הטלפון שלו
- ח. שם הציור.

לוח הזמנים

- 1. הפעילות תחל ביום הבטיחות בדרכים, יום שלישי, כ"א במרחשוון התשע"ג, 6 בנובמבר 2012.
- 2. המועד האחרון להגשת הציורים הנבחרים לוועדות המחוזיות: יום ראשון, כ"ח באדר התשע"ג, 10 במרס 2013.
- 3. הוועדות המחוזיות תסיימנה את תהליך מיון הציורים ותשלחנה אותם לוועדה הארצית עד יום חמישי, ח' באייר התשע"ג, 18 באפריל 2013. משלוח הציורים יתבצע בהתאם למפתח הכמותי שהוגדר מראש למחוזות.
- 4. הוועדה הארצית תבחר 24 ציורים מצטיינים מבין הציורים שהתקבלו מהוועדות המחוזיות במהלך חודש יוני 2013. הציורים הנבחרים ישולבו בשני לוחות שנה לשנים התשע"ד והתשע"ה.

בתי הספר המעוניינים להשתתף בפעילות ולקבל פרטים נוספים, ובכלל זה הצעות להיבטים שמחברים אמנות ובטיחות בדרכים, יפנו אל המדריכים המרכזים המחוזיים על הוראת החינוך לבטיחות בדרכים ואל המפקחים על האמנות במחוזות. כמו כן אפשר להיעזר בתכנים המופיעים באתר של האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים בכתובת www.education.gov.il/zahav

טופס ויתור על זכויות יוצרים

אני מאשר/ת בזאת שאני מוותר/ת על זכויות היוצרים של הציור ששלחתי לתחרות "אמנות של זה"ב". אני מעביר/ה את זכויות היוצרים, הפרסום וההדפסה של הציור למשרד החינוך.

ידוע לי כי משרד החינוך אינו מתחייב להחזיר לי את הציור.

שם התלמיד/ה: _____

הכיתה: _____ בית-הספר _____

העיר/היישוב: _____

הכתובת הפרטית: _____

מספר הטלפון בבית: _____

התאריך: _____

חתימה: _____

7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי

7.9 פעילות חברתית וקהילתית

7.9-2 (עג) תכנית הליבה לשעת חינוך לכיתות ז'-י"ב לטיפוח שייכות, מימוש עצמי ומעורבות חברתית

1. תכנית הליבה לשעת חינוך בחודש חשוון (נובמבר): "לחיות בחברה דמוקרטית" - יישום בראייה בית ספרית

תאריכים לציון: יום הזיכרון ליצחק רבין (י"ב בחשוון), יום זכויות הילד (20.11).

ערכים: כבוד האדם, שוויון ערך האדם, סובלנות, מחויבות אזרחית, זכויות האדם והאזרח, חופש הביטוי, יושר, הגינות.

מיומנויות: תרבות השיח והדיון, ניהול קונפליקטים, דרכי מחאה בחברה דמוקרטית.

החודש השלישי ללימודים מוקדש לדיון במאפייניהן של המדינה והחברה הדמוקרטית ובסכנת האלימות לחברה ולמדינה, כאשר יום הזיכרון ליצחק רבין הינו גורם מזמן לדיון זה. במהלך חודש זה תעסוק כל שכבה בהיבטים ערכיים ומעשיים שונים של אורח חיים דמוקרטי המתאימים לה. כמו כן תבחן כל שכבה את ערכי ההגינות והיושר בהקשר של טוהר הבחירות. **בתי הספר של החמ"ד יפעלו בהתאם לדגשים בתכנית הליבה המיוחדים לחינוך הממלכתי-דתי.**

1.1 לחיות בחברה דמוקרטית

חברה דמוקרטית היא חברה של אזרחים פעילים המחויבים לערכים של סולידריות, סובלנות וכיבוד זכויות האדם. היא אינה צומחת יש מאין, ולמערכת החינוך תפקיד חיוני ביצירתה. חינוך לאורח חיים דמוקרטי חושף את התלמידים למגוון דעות ועמדות ומלמד אותם להתמודד

הודעות

באופן מכבד וסובלני עם דעות מגוונות ועם נרטיבים שונים. התלמידים רוכשים מיומנויות של חשיבה עצמאית וביקורתית, כדי שיוכלו לבחור באופן מושכל ועצמאי את דרכם ועמדותיהם כבני נוער וכאזרחי המדינה בעתיד.

חינוך לאורח חיים דמוקרטי מחייב הפנמה ויישום בפועל של ערכי הדמוקרטיה בתוך בית הספר ויצירת אווירה שמאפשרת לתלמידים להתנסות באופן יום-יומי בהתנהלות דמוקרטית: מתן לגיטימציה לשונות, לפלורליזם ולתפיסות עולם אחרות, פתיחות לביקורת וקיום דיונים פתוחים בבתי-הספר בסוגיות שנמצאות על סדר היום הציבורי ונתונות במחלוקת ציבורית.

1.2 הגינות, יושר וטוהר הבחינות

העתקה בבחינות היא תופעה שאין להתעלם ממנה. מעבר לשאלת היקף התופעה וחומרתה עומדת שאלת העמדה הנורמטיבית של תלמידים, של צוות המורים ושל החברה בכלל בנושא. טוהר הבחינות הוא למעשה מקרה פרטי של התנהגות המונחית על ידי ערכים של יושר והגינות. תקופת הבחינות, ובמיוחד בעת תחילת ההיערכות לבגרויות החורף, היא הזדמנות מצוינת להעלות למודעות התלמידים מחדש את חשיבותם של ערכי היושר וההגינות לקיומה של חברה מתוקנת ולשמירה על איכות החיים של חברה. נושא זה יילמד בעיקר בשכבות י'-י"ב.

2. תכנים והדגשים שכבתיים

כיתה ז': אני בעל ערך - ערכו של היחיד

כחלק מהעיסוק בזהות אישית ידונו התלמידים בערך כבוד האדם ובייחודו של כל פרט. התפיסה שכל אדם נברא בצלם ולכל אדם ייחוד משלו עומדת בבסיס מערכת הערכים היהודית והדמוקרטית כאחד. התלמידים יעסקו בערך זה הן ברמה העקרונית והן ברמה הספציפית של מציאת הייחוד האישי של כל אחד מהם. כמו כן יגבשו את סולם הערכים שלהם מתוך מחויבות לערכים של יושר והגינות.

כיתה ח': אנחנו מסכימים לא להסכים - תרבות הדיון והשיח

כחלק מהעיסוק בזהות החברתית תתמקד הפעילות בפיתוח מיומנויות של שיח והקשבה בקבוצה. כמו כן יודגש העיקרון של חופש הביטוי, המקנה לכל אדם (בגבולות מסוימים) את הזכות להביע את דעתו גם אם אינה מקובלת, והמאפשר נקודות מבט שונות. התלמידים יתמודדו גם עם האתגר של עמידה בלחץ חברתי, במיוחד בהקשר של ערכי היושר וההגינות.

הודעות

כיתה ט': תרבות של מחלוקת - ניהול קונפליקטים, גבולות המחאה

מחלוקת בין דעות וגישות בנושאים שונים, מתוך עמדה של הגינות וענייניות, נתפסת כהזדמנות לקידום החשיבה ולבירור האמת הן בתרבות היהודית והן בתרבות הדמוקרטית. המחלוקת משמשת נדבך חשוב בבניית זהותו החברתית והתרבותית של הפרט ומסייעת לו לגבש לעצמו את זהותו וערכיו. התלמידים יערכו היכרות עם תרבות המחלוקת ויתמודדו עם האתגר של ניהול ויישוב מחלוקות בדרכים הוגנות, שאינן פוגעניות או אלימות.

כיתה י': לקראת בחינות הבגרות - הגינות, יושר ושוויון הזדמנויות

לקראת בחינות הבגרות שמצפות לתלמידי החטיבה העליונה, החל מכיתה י', יעסקו התלמידים בנושא טוהר הבחינות. למרות שרבים מציינים שיושר הוא ערך חשוב בעיניהם, קיים בתחום הבחינות פער בין הצהרה לבין התנהגות. זו הזדמנות להעלות שאלות מהותיות הנוגעות לחברה הוגנת המבוססת על אמון ואמינות, ושבה ההצלחה היא תוצאה של הישגים שנרכשו ביושר.

בנושא החיים בחברה דמוקרטית יעסקו תלמידי כיתה י' בסכנותיה של האלימות ובדרכים למניעתה.

כיתה י"א: בין יהדות לדמוקרטיה - חוק השבות והזיקה ליהודי התפוצות

הפעילות בכיתה י"א תתמקד במאפייניה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית כפי שהם באים לידי ביטוי בחיי היום-יום בהקשרים שונים. התלמידים ידונו באופיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית דמוקרטית בהקשרים שונים, כגון חוק השבות והזיקה ליהודי התפוצות, ויבררו את הדרכים הלגיטימיות למאבק בין קבוצות בעלות אידיאולוגיות שונות.

הרצון לזכות בהישגים גבוהים בבחינות הבגרות, התופסות מקום מרכזי בשנה זו, מחייב לחדד את העיסוק בדרכי ההתגברות על הפיתוי לזכות בהישגים גבוהים על חשבון ערכים של יושר והגינות.

כיתה י"ב: בין חירות לשוויון - שירות לכולם, שוויון הזדמנויות ואיסור אפליה בחברה ובצבא

בהמשך הכנתם של התלמידים לקראת שירות משמעותי, הם יעסקו בערך השוויון ואיסור האפליה כפי שהם באים לידי ביטוי בהקשרים חברתיים שונים. כמו כן יעסקו באתיקה בבחינות בפרט ובהקשרים שונים בחיים בכלל.

פעילויות חודש חשוון (נובמבר) מצויות באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/NR/rdonlyres/ADC02E67-7310-4CD7-B047-A4BE086B9C01/168018/tablenov.doc>

תכנית הליבה השנתית הכוללת ערוכה בטבלה ומצויה
באתר מינהל החברה והנוער בכתובת

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/TechumeiHaminhal/ChinuchChevrathi/tochliba.htm>

הנחיות בנושא מפורטות בסעיף 6-7.9 בחוזר הוראות קבע תשע"ב(ב),
המצוי בכתובת

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/7/7-9/HoraotKeva/K-2010-3b-9-7-6.htm>

לפרטים נוספים בנושא יש לפנות לממונים המחוזיים לחינוך חברתי קהילתי
תלמידים ונוער:

avrahambe@education.gov.il	050-6282678	מחוז צפון – אברהם בן שושן
gilabo@education.gov.il	050-6283577	מחוז חיפה – גילה בורנשטיין
chanash@education.gov.il	050-6282987	מחוז ת"א – חנה שוורץ
tamarshlomo@walla.co.il	050-6283435	מחוז מרכז – תמר שלמה
aliha@education.gov.il	050-6282384	חברה ערבית – עלי הייכל
zjafa@walla.co.il	050-6282454	מחוז ירושלים – יפה צדקיהו
rinamesika@walla.com	050-5282795	מחוז דרום – רינה מסיקה
anatz@kfar-olami.org.il	050-6225287	מגזר התיישבותי - ענת זמל

למידע נוסף אפשר לפנות אל הגב' עמליה לואין, מפקחת ארצית,
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל החברה והנוער
טל' 03-9180816, דוא"ל amaliale@education.gov.il

8. עובדי הוראה

8.5 תנאי שירות

8.5-3 (עג) פרישה לקצבה של עובדי הוראה

1. עובדי הוראה במוסדות חינוך רשמיים שיגיעו לגיל 67 (גיל פרישת חובה), על פי הרישום בתעודת הזהות, לפני כ"א באלול התשע"ג, 27.8.2013, ואשר ישלימו עשר שנות שירות בשליש משרה לפחות, חייבים לפרוש לקצבה בסוף שנת הלימודים התשע"ג (כ' באלול התשע"ג, 26.8.2013).
 2. עובדי הוראה במוסדות חינוך רשמיים שיגיעו לגיל 60 (גיל פרישת רשות), על פי הרישום בתעודת הזהות, לפני כ"א באלול התשע"ג, 27.8.2013, רשאים לפרוש בסוף שנת הלימודים התשע"ג (כ' באלול התשע"ג, 26.8.2013), אם ישלימו עשר שנות שירות בשליש משרה לפחות.
 3. גנות בגני ילדים רשמיים שיגיעו לגיל 59, על פי הרישום בתעודת הזהות, לפני כ"א באלול התשע"ג, 27.8.2013, רשאיות לפרוש לקצבה בסוף שנת הלימודים התשע"ג (כ' באלול התשע"ג, 26.8.2013), אם ישלימו עשר שנות שירות בשליש משרה לפחות.
 4. עובדי הוראה העומדים לפרוש לקצבה בהתאם לסעיפים לעיל יפנו ללשכת מחוז עבודתם עד יום כ' בשבט התשע"ג, 31.1.2013, לכל המאוחר, כדי למלא טופסי תביעה לגמלה.
 5. לטופסי התביעה לגמלה יש לצרף גם את תלוש המשכורת האחרון.
 6. משרדנו לא יהיה אחראי לעיכוב כלשהו שיחול בביצוע תשלום הקצבה לעובד הוראה שיגיש את טופס התביעה לגמלה לאחר המועד האמור לעיל ולא יצרף את כל המסמכים הנדרשים.
- לקבלת המידע הדרוש על זכויות הפרישה ועל האמצעים שיש לנקוט כדי למצותן יש לפנות אל תחום כוח-אדם בהוראה במחוז עבודתו של המורה ולהיעזר ברפרנט לענייני גמלאות.

כמו כן אפשר לקבל ייעוץ ממנהל תחום גמלאות ופיצויים בשעות קבלת הקהל בלשכות המחוזיות. אפשר לקבוע מועד לפגישה בטל' 02-5604776/8 או בתיאום עם הלשכה המחוזית כמפורט בטבלה להלן.

כתובות וטלפונים של הרפרנטים לענייני גמלאות בלשכות המחוזיות של משרד החינוך

המחוז	שם הרפרנט	הכתובת	הטלפון
ירושלים	שלומציון עמראני אסתר שם טוב	כנפי נשרים 22, גבעת שאול, י-ם	02-5601679 02-5601624
תל אביב	חווה לובה חנה בקיש	בניין מוסקוביץ, רח' השלושה 2, ת"א	03-6896317 03-6896320
מרכז	שרה פרשי פלורית כהן סלומון	בניין מוסקוביץ, רח' השלושה 2, ת"א	03-6896575 03-6896571
חיפה	חנה עשור חנה אמסלם	רח' פל-ים 15 א', חיפה	03-8632554 03-8632550
צפון	גימאל כבישי דליה שוורץ	ת.ד. 530, נצרת עילית 17105	04-6500112 04-6500113
דרום	שרה ליכטנברג שמחה ניזרי	התקווה 4, ת.ד. 610, באר שבע	08-6263093 08-6263092
הכשרת מורים	כוכבה וולף	דבורה הנביאה 2, י-ם	02-5603835
חינוך התיישבותי	אלקה הופמן תמי מרידך	בניין מוסקוביץ, רח' השלושה 2, ת"א	03-6898857 03-6898858

**לפרטים נוספים אפשר לפנות אל מר איתי הדר,
מנהל תחום גמלאות ופיצויים, טל' 02-5604776/8.**

9. תכניות לימודים

9.4 חינוך לערכים

פרסומי מינהל החברה והנוער לחודשים חשוון-טבת (נובמבר-דצמבר) (עג) 9.4-4

א. פרסומים לציון מועדים ואירועים לאומיים

גיליון "על סדר היום" בנושא חיים ויצמן - הנשיא הראשון של מדינת ישראל

בכ"א בחשוון ימלאו 60 שנה למותו של הנשיא הראשון של מדינת ישראל – חיים ויצמן. בגיליון 69 פעילות המציגה קווים לדמותו של חיים ויצמן כנשיא מדינת ישראל, כמדינאי וכמדען ומלמדת על תרומתו של חיים ויצמן להשגתה של הצהרת בלפור בפרט ולתנועה הציונית ולמדינת ישראל בכלל. יש לקשור את העיסוק בדמותו של ויצמן לנושא המרכז השנתי ולדמותם של דוד בן-גוריון ושל מנחם בגין כמנהיגים פורצי דרך.

את הגיליון אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISederHayom/Gilayon69>

חוברת הפעלה בנושא ליל הבדולח

ב-9 וב-10 בנובמבר 1938 נשרפו ונהרסו מאות בתי כנסת, בתי עסק ורכוש יהודי ברחבי גרמניה ואוסטריה. במהלך "ליל הבדולח", ששמו ניתן לו על שום שמשות בתי הכנסת שנופצו ברחובות ברלין, נרצחו תשעים ואחד יהודים וכעשרים אלף נעצרו ונשלחו למחנות הריכוז ברחבי הרייך. בפעילות שבחוברת נבחנים האירועים משלושה היבטים, המאפשרים לעמוד על מערכת היחסים המורכבת בין היהודים כמיעוט לבין הרוב הגרמני בתקופה זו של התפרצות

אלימה ופומבית של שנה שטופחה במשך שנים. האירועים נבחנים באמצעות עיון בקטעי מקורות והתבוננות בתצלומים.

את החוברת אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/educationcms/units/noar/katalogpirsumim/hashoahvehaketuma/leilhabedolach.htm>

גיליון "על סדר היום" בנושא חג הסיגד

בכ"ט בחשוון התשע"ג, 14.11.2012, חל חג הסיגד אשר מסמל את זיקת יוצאי אתיופיה לשורשיהם ולתרבותם. עבור החברה הישראלית ציון החג הינו הזדמנות להיכרות מעמיקה יותר עם תרבות העדה האתיופית ומנהגיה, וקבלתם של חגים ומסורות אלה כחלק מתרבות החברה הישראלית. גיליון "על סדר היום" 92 שכותרתו: **חי בשני העולמות - 25 שנה למבצע משה** פורסם לרגל 25 שנים לתחילתו של "מבצע משה", המבצע הסודי שיזמה מדינת ישראל להעלאת יהודי אתיופיה. מטרת הגיליון לעודד סובלנות ונכונות להכרת התרבות של האחר, לסייע להבין את עולמם ותחושותיהם של יוצאי הקהילה האתיופית ולעורר בבני הנוער רצון ועניין לסייע בהשתלבות בני העדה בחברה הישראלית.

את הגיליון אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AlSederHayom/etiopia.htm>

גיליונות "על סדר היום" בנושא דוד בן גוריון

בה' בכסלו התשע"ג, 19.11.2012, ימלאו 40 שנה למותו של דוד בן גוריון. גיליון "על סדר היום" 26 שכותרתו: **מגיע לו שיכתבו עליו שיר**, יצא לאור במלאת 30 שנה למותו. בגיליון פעילות שבה בני הנוער מתוודעים לדמותו של דוד בן-גוריון, ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל, בוחנים את תגובותיו ואת עמדותיו ביחס לאירועים משמעותיים בחיי העם היהודי בתקופתו ועומדים על דמותו כמנהיג.

את הגיליון אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/educationcms/units/noar/actualia/alsederhayom/gilayon26.htm>

בנוסף, לרגל הנושא המרכזי לשנת הלימודים התשע"ג, יצא גיליון 116, גיליון מיוחד המוקדש למנהיגותם ולפועלם של דוד בן גוריון ומנחם בגין שכותרתו: **להשיט את ספינת האומה**.

את הגיליון אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISederHayom/sederyom16.htm>

גיליון "על סדר היום" בנושא ז'בוטינסקי

בשנת תשס"ה-2005 התקבל בכנסת חוק ז'בוטינסקי שמטרתו "להנחיל לדורות את חזונו, מורשתו ופועלו של ז'בוטינסקי, לציין את זכרו ולהביא לחינוך הדורות הבאים ולעיצוב מדינת ישראל, מוסדותיה, יעדיה ודמותה בהתאם לחזונו הציוני". השנה חל יום ז'בוטינסקי ב-י" בטבת התשע"ג, 23.12.2012. בגיליון 47 שכותרתו: **ז'בוטינסקי - דמותו של מנהיג**, שיצא לציין 125 שנים להולדתו של ז'בוטינסקי, מצויה פעילות המציגה את דמותו ופועלו, את הערכים שהנחו אותו, היבטים בתפיסתו הציונית-מדינית ומידת הרלוונטיות שלהם לימינו.

את הגיליון אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/educationcms/units/noar/actualia/alsederhayom/gilayon47.htm>

ב. פרסומים לציין מועדים ואירועים בין-לאומיים

גיליון "על סדר היום" בנושא יום זכויות הילד הבין-לאומי

ב-20 בנובמבר חל יום זכויות הילד הבין-לאומי. פרטים על היום מצויים בהודעה מספר 9.4-5 בחוזר זה.

גיליון "על סדר היום" 45 שכותרתו: **זכותי אחריותי**, מוקדש להעלאת המודעות לחשיבות הערכית של זכויות האדם באשר הוא אדם בחברה ובמדינה, להבנת הקשר בין שמירה על זכויות לבין האחריות הנלווית אליהן ולמימוש הזכויות וטיפול האחריות האישית בבית הספר ובקהילה.

את הגיליון אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISederHayom/Gilayon45.htm>

גיליון "על סדר היום" בנושא הטרדה מינית

ב-25 בנובמבר חל יום המאבק הבין-לאומי באלימות נגד נשים. גיליון "על סדר היום" 63 שכותרתו: **אותנו זה מטריד**, דן בתופעה הקשה של הטרדה מינית. המשתתפים בפעילות מכירים את החוק למניעת הטרדה מינית, לומדים לזהות תופעות של הטרדה מינית ולהבין את הקשיים הכרוכים באכיפת החוק עקב

הודעות

42

הבדלי תרבות, ערכים ונורמות. הפעילות גם מעודדת את בני הנוער לגבש כללי התנהגות ברורים במטרה למנוע התנהגות מינית הפוגעת באחר ולמנוע מאחרים לפגוע בהם.

את הגיליון אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISederHayom/Gilayon63.htm>

גיליון "על סדר היום" בנושא זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות

ב-3 בדצמבר חל היום הבין-לאומי לזכויות אנשים עם מוגבלויות. גיליון "על סדר היום" 33 שכתרתו: **שוים כל כך דומים כל כך**, מעלה למודעות את הקשיים הפיזיים של אנשים עם מוגבלויות ואת הבעיות בהשתלבותם החברתית הנובעות מקשיים אלה, וכן מאפשר לבחון כיצד יכולים בני נוער לתרום לשילוב בני נוער בעלי מוגבלות בסביבתם הקרובה.

את הגיליון אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISederHayom/Gilayon33.htm>

גיליונות "על סדר היום" בנושא ההתנדבות

ב-5 בדצמבר חל יום המתנדב הבין-לאומי. גיליון "על סדר היום" 59 שכתרתו **להתנדב בתבונה**, וגיליון 100 שכתרתו: **ישראל אומרת תודה מכל הלב לנוער המתנדב**, מציגים את העשייה ההתנדבותית של בני הנוער ואת חשיבות מעורבותם ותרומתם לקהילה ולחברה.

את הגיליונות אפשר למצוא באתר מינהל החברה והנוער בכתובות

גיליון 59:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISederHayom/Gilayon59.htm>

גיליון 100:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISederHayom/sederyom100.htm>

קובץ קישורים בנושא יום זכויות האדם הבין-לאומי

ב-10 בדצמבר חל יום זכויות האדם הבין-לאומי. פעילויות מינהל החברה והנוער בנושא זכויות האדם מרוכזות בקובץ קישורים בנושא, הכולל גם רשימת ארגונים לזכויות אדם בארץ ובעולם.

את קובץ הקישורים אפשר למצוא באתר בכתובת

[http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Miscell/intrig
hts.htm](http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Miscell/intrig
hts.htm)

פרסומי מינהל החברה והנוער מצויים בכל מרכזי ההדרכה של המינהל במחוזות ואפשר לעיין בהם במקום או לשאול אותם. כמו כן אפשר למצוא את הפרסומים במלואם באתר האינטרנט של מינהל החברה והנוער בכתובת <http://noar.education.gov.il> לפרטים נוספים אפשר לפנות אל הגב' טליה נאמן, מנהלת אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות במינהל החברה והנוער, טל' 02-5603164/80.

הוצאה לאור : גף הפרסומים, משרד החינוך
עריכה והבאה לדפוס : דליה הלוי, ורד צדוק
ריכוז ההפקה : שרה גמליאל
עריכת הלשון : עירית עמיאל
עיצוב : סטודיו "שחר שושנה"
הודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

כתובת המאגר הממוחשב של חוזרי המנכ"ל: www.education.gov.il/mankal